

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

11. Nullum qualecumque malum inferri potest à Deo creaturæ rationali
sine culpa. Luculenta Augustini testimonia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13673

Quomodo enim posset Augustinus sine ridicula principij petitione supponere, illa mala quae parvuli patiuntur esse poenas formaliter sumptas ut inde culpam colligat, cum hoc ipsum directè & in terminis negaret Iulianus? Tantopere quippè negabat omnes illas parvulorum miseras esse supplicia seu poenas formaliter sumptas, ut eas nec mala quidem nominanda esse censeret, sed à Creatore non puniente sed instiiente creaturam suam naturaliter profluxisse. Hoc enim jam supra aliquoties demonstravimus.

Hoc testatur etiam diseritis verbis Augustinus: *Sine dubio fateris rebellem esse concupiscentiam & supplicium non fateris, quod adversus seipsum bellum geris.* Ecce fatetur concupiscentiam esse rebellem voluntati & consequenter molestam; sed non esse poenam formaliter quod supplicium dicimus. Et alibi: *Mortem quae omnes moritur non vis ex peccato in omnes esse originaliter transmissam ne cogaris fateri simul etiam originaliter transisse peccatum. Sentis quippe quomodo quum sit sine merito transisse supplicium.*

Ecce apertissime testatur Augustinus Iulianum nolle mortem (& ea eò ratio de ceteris omnibus malis) esse supplicium, hoc est, poenam esse formaliter sumptam, imò nec ex peccato quidem accidisse, ne per istam confessionem culpam fateri cogeretur. Quomodo ergo Augustinus adversus eum posset nisi delirando supponere, quod mors cete-

raque mala sint poenae formaliter sumptae? Mala igitur illa materialia quatenus naturam rationalem doloribus torquent & amorè rationalis ac liberae voluntatis frustrant, urget semper Augustinus, & inde concludit fieri nullo pacto posse ut in illo pura natura statu, quem Iulianus assererat, sine culpa praecedente ex voluntate Creatoris adhaerent. Quod ex nulla fortassis luculentiori probatione cernere licet, quam ex ea qua supra late declaravimus, hoc ipso esse aliquid malum creaturae rationalis, adeoque miseriam, quo diligitur bonum quod ei tollitur. Nam inde statim conficit hoc accidere creaturae innocenti nullo modo posse nisi per injustitiam Creatoris. Loca superius fusè recensita vide. Hic vnus sufficit: *Si aueratur patria magna poena est exulare à patria: si autem non aueratur patria peior est cordis poena.* Poenam hic vocat magnam, magnum malum. Nam statim subiicit: *Parvum malum est in hominis corde qui societatem non querit sanctorum qui non desiderat regnum caelorum?* Iam vide quomodo statim inde colligat non posse extra iustitiam tam magnum imò vel parvum innocenti infligi malum. Hic, inquit, *defende iustitiam Dei, quare vel parva poena, id est parvum malum, infligitur innocenti in quo nullam invenitur omnino peccatum, videlicet iuxta tuam Pelagiani hominis de puris naturalibus hypothesein.*

Vide l. 2. de statu poenae, cap. 4. Item, 1. de verbis de p. cap. 6.

CAPVT XI.

Nullum qualecunque malum inferri à Deo potest creaturae rationali sine culpa. Luculenta Augustini testimonia.

VT verò omnis omnino tergiverfandi ansa tollatur, non fuit contentus Augustinus ex generali illo inferitarum omnium iugo, concludere, quod injustus Deus sit, si illud humano generi sine culpa per purae naturae creationem vel alià quacunque ratione imposuerit, sed etiam ex singulis particularibus malis tam ingeni quam corporis invictissime sequi docet falsum esse purae naturae suppositionem, & iniuriosam Deo, falsam inquam, & iniuriosam Deo, non vi alienius hypotheseis, quod primi homines in gratia creati sunt, vel vi creationis ad supernaturalem statum elevati, sed nude ex eo duntaxat quod non solum non illud grave totius mortalitatis iugum, sed nec ullum quidem ex illis omnibus singulare malum, quod sive mors, sive corporis corruptibilitas, sive ingenij tarditas, sive aliud quodcunque miseriae genus, quod Pelagiani humanae naturae velut purae tribuebant, innocenti creaturae inferri possit sine iniquitate Creatoris.

Mortem illam corporalem nemo sanus dubitat esse grave creaturae rationalis malum. Hoc Pelagiani ex natura ut brutis adhaerere statuebant. Negat Augustinus hoc posse fieri, vel scire injustum esse Deum, qui non po-

enam aliquam formaliter sed istud ipsum materiale malum, quod ista haereticè materialiter ex Creatoris institutione derivabat innocentibus hominibus imposuerit. *Si mors, inquit, non pertransisset non omnes homines, quantum ad istam conditionem mortalium pertinet, morerentur &c. 273. quia non erat iustum sine crimine transire supplicium.* Et sic quarto ad Bonifacium: *Sed Pelagius (equidem scilicet) quomodo dicunt solum mortem ad nos pertransisse per Adam? Si enim propterea morerentur quia ille mortuus est, ille autem mortuus est quia peccavit, poenam dicunt transire sine culpa, & innocentes parvulos iniusto iudicio puniri trabendo mortem sine merito mortis. Mortem vero esse poenam esse supplicium, non ex eo probat, quia correlativum culpa est, sed ex eo quia malum est, quia illud exhorret creatura rationalis, ut inde constet culpam esse necessariam ut iuste creatura morte crucietur. Quomam, inquit, mortem nisi aeternam non vis esse poenalem; si mors imperf. sol. poenalis non est, quae a corpore animam separat, cur eam times natura, quam sic laudas ut neges esse vitiatam? Quid causa est, ut infans ubi paululum ab infantia progredi coeperit, iam formidet occidit? Cur non ita ut in somni sensus est proclivis in mortem &c. Si ergo frustra mors timeatur, ipse timor eius est poena: Si autem anima separari à corpore naturaliter*

Lib. 2. oper. imperf. fol. 273.

Lib. 4. ad Bonifac. 9.

Lib. 2. oper. imperf. fol. 399.

non vult ipsa mors parva est, quamvis eam in usum bonum gratia divina convertat.

Corruptibilitas corporis, demonum incurfus & vexatio corporalis, magnum utique malum est. Negat ea ulla iustitia in creaturam rationalem servire posse, quicquid tandem Iulianus de statu naturæ puræ fingeret: Vos autem qui hoc negatis (peccati contagium) ea saltem que aperta sunt intuemini, cur nonnulli etiam demonè patiuntur infantes? Et paulò post: Tu autem quare sit sub diabolo ille saltem infans qui manifestissime vexatur à diabolo, ita ut aliquando ipsa vexatione moriatur, responde si potes. Nempe juxta statum puræ naturæ. Et alio in loco in libris operis imperfecti: Quando parvulum spiritus vexat immundus, animamq; eius & corpus affligit, sensus sanitatemq; pervertit, nome universa eius quam Deus instituit natura turbatur? Nec invenitis omnino tanti huius mali meritum negantes originale peccatum. Quasi diceret, cum tamen perspicuum sit, tantum malum sine merito non posse contingere. Nam ideo statim premit adversarium ut culpam tanto malo dignam proferat: Sic causam, parvuli dicitur, & cur recens natio ista contingunt, qui non vis verba Apostolica sic acipere, quemadmodum accepit, ex quo est instituta Catholica Ecclesia, & quemadmodum suis tam perspicuis malis consistetur natura. Ecce ipsa malorum evidentia quibus natura premitur, cogit hominem etiam puræ naturæ laudatorem confiteri, quod peccatum aliquod naturam vitaverit, ut tantis malis possit affligi.

Lib. 3. cont. Int. cap. 5.

Lib. 2. oper. imperf. fol. 290.

Handwritten note: *Lib. 2. oper. imperf. fol. 290.*

Monstruositas corporis profecto malum est, nec hoc infligi innocenti potest: Malum si nulum ex origine traherent (parvuli) nunquam cum virgibus vel corporalibus nascerentur. Deus enim qui est animorum, ipse est etiam corporum conditor, qui utique humana in ipsa conditione natura vitia non infligit immerita. Eadem omnino ratio est apud Augustinum de omnibus animi malis. Nam sicut ea quoque Pelagiani, imprimisque Iulianus ex puræ naturæ conditione proficisci volebat, ita constanter docet Aug. hoc citra iniustitiam nullo modo posse sentiri.

Lib. 3. cont. Int. cap. 6.

Ingenj obstusio ac tarditas, magna profecto sunt animæ rationalis mala: hæc negat posse Deum per statum puræ naturæ concreare innocenti: Falsa loqueris, nam neque ratio, neque sana eruditio, neque iustitia, neque pietas, neque sacra testimonia vestro dogmati de puræ naturæ malis suffragantur. Imo hæc omnia sicut hi qui rectè intelligunt iudicant, vestrum dogma subvertunt. Ratio quippe cernit vix ad aliquid veri se posse pervenire tarditate impediente natura. Eruditio penam laboris habet in eadem tarditate natura. Iustitia clamat non ad se pertinere, ut Adam filij gravi iugo miseriarum, quos tu quasi puræ naturæ tribus premantur à die exitus de ventre matris suæ, in virtute exerceri in infans ætas non potest dici, si sine ulla merito peccatorum pietas adversus hoc malum divinum possit auxilium. Sacra testimonia ut hoc fiat humanam admonent animum. Et alibi cum perfecte simè in puræ naturæ statu Iulianus parvulum collocasset, asserendo eum sine laude, sine crimine voluntatis hoc solum habere quod à

Lib. 2. oper. imperf. fol. 290.

Lib. 1. f. 61. & 62.

Deo conditore suscepit, rejicit ejus hypothese velut impossibile sine præcedente peccati merito: Quare ergo, inquit, grave iugum super eum à die exitus de ventre matris eius? Cur tanta corruptibilitas corporis ut aggravaretur anima eius? Cur tanta metus obfusio ut etiam plagis erudiat tarditas eius? Quisq; Iuliane gravis es corde? Quisq; diligis vanitatem & queris mendacium quo vestra hæresis fulciatur? Vbi nec aggravationem animæ ex corporis corruptibilitate sine peccati merito fieri posse docet, paulò post adhuc luculentius tradit: Si aggravata ætas illa (parvulorum) iniquitatem iudicis convincit ut dicitis, itane non est aggravata gravi iugo super filios Adam? Et tamen non est hinc iniquus Deus, ac per hoc merito est aggravata.

Nihil enim apertius ex Augustini mente est, quam Dei iniquitatem seculorum esse, si sine merito juxta Pelagianum dogma fuisset aggravata.

Fatuitas illa quasi naturalis quæ in quibusdam morionibus deridetur creaturæ rationalis malum est: Et ex hoc ipso capite Pelagianum illud puræ naturæ commentum destruit, utpote quæ non possit animæ rationali sine peccati iniquitate contingere: Iam vero quis ferat, quod ad ipsum spectat animum imaginem Dei, innocentia, sicut asseris, dote locupletem, hoc est in puris naturalibus constitutam, fatuam nasci, si nulla ex parentibus mala merita in parvulos transfuerint? An ita est quisquam vestrum fatuus ut fatuitatem nullum malum putet, cum Scriptura dicat, mortuum septem diebus, fatuum vero omnibus diebus esse lugendum? Quis autem noverit quos vulgo mortuos vocant, natura ita fatuos ut quibusdam eorum pene sensus pecorum conferatur, & non vultis fateri genus humanum ex initio quo deseruit Deum trahere damnata originis noxam his omnibus dignissimam penis.

Hic perspicuè vides simul omnia, & Iulianum profiteri naturæ puritatem, & Augustinum non contrarium supponere, non ex pœna sub ratione pœnæ, sed ex fatuitate sub ratione fatuitatis, seu lugendi mali, puræ naturæ hypothese subvertere, utpote cum istud malum imaginem Dei sine peccati merito scedare non possit; Unde & libro quinto adversus eundem Iulianum, etiam in illa ipsa hypothese puræ naturæ Pelagiana meritum postulat, ut iuste homines cum tanta fatuitate nascantur: Sunt qui tanta cordis obstusitate nascuntur ut similibus pecoribus quam hominibus esse videantur. Quorum tanta fatuitas, quæ in illis naturalis apparet non potest ullum dicere meritum, qui nullum esse dicitis originale peccatum. Et alibi Iuliano similiter predicante: bonum in violata inculpataq; natura, quo parvuli velut in puræ naturæ statu pollent, chimericum istum statum ex illo malo fatuitatis expugnat: Ut omittam naturæ fatuos multo amplius lugendos, Scripturæ teste quam mortuos. Quos quidem & ab isto tanto malo potest Dei gratia per sanguinem mediatoris erueri. Sed unde poterunt in tantum malum trahi si divino iudicio nulla origini deberet pœna vitata. Et de isdem statim iterum: Nec tamen vis sub Deo iusto, unde hoc accidere potuerit inventurus es, si nulla

Lib. 3. cont. Int. cap. 6.

Lib. 1. f. 61. & 62.

Lib. 1. f. 61. & 62.

quæ exparentibus trahuntur merita filiorum. Et cum Iulianus doctrinam suam qua ista velut naturaliter naturæ puræ coherentia accidere posse sentiebat, ita perspicuam certamque iudicaret, ut Augustinum in quadam meridie comperita veritatis sine obumbramento ignorationis insimulare jactaret, omnes exitus ex laqueis istius argumenti toties repetiti claudit Augustinus, ut tandem animadverteret, sine errore vel blasphemia ei non posse per statum puræ naturæ satisfieri: *Itane verò tanta in parvulis mala, tu qui non invides non vides? Bonus est Deus, iustus est Deus. Extranea proorsus mali est nulla natura, qua nostra natura secundum Manichæos creatur admixta. Unde sunt non dico in moribus quia hoc propria iniquitate contingit, sed in ipsis ingenis, cum quibus nascuntur tanta hominum mala, si non est humana origo vitiosa, si non est massa damnata? Nonne perinde est ac si aperte diceret, tu qui statum puræ naturæ in hominibus prædicas, nunquam poteris dare rationem cur cum tantis malis ex utero matris prodeant, nisi vel Dei bonitatem vel iustitiam neges, vel heresim manichæi de mali commixtione veram esse*

A fatearis? Quod quidem argumentum ex fatuitate ductum & alijs tractat locis, sed ista satis fuerint, ut mentem ejus constantissimam hanc esse sine ambiguitate teneamus, per statum puræ naturæ iustitiam Dei nullo modo posse defendi, eo quod nulla ratio dari posset cur fatuitas obtusio ac tarditas, cur animæ ex corpore aggravatio, cur cæcitas, surditas, corporis corruptibilitas, atque monstrositas, cur dæmonum vexatio, ipsaque mors, cur denique universum istud grave jugum quo status ille atteritur, imaginem Dei innocentem sub tanta Dei potestate premant. Hæc enim omni voce altius clamant, sicut ubique inculcat Augustinus, non esse iustum Dei omnipotentis iudicium si nullum est in creatura ista partiente peccatum. Cujus proinde iustitiæ & omnipotentia consideratione generalissime de omnibus omnino malis concludit profundissimus Doctor, si nullum esset peccati contagium profecto nulli malo parvuli obstricti, nihil mali vel in corpore vel in anima sub TANTA IVSTIÆ DEI POTESTATE PATERENTUR.

C A P V T X I I.

Deus miseras puræ naturæ non permissive tantum inferret creaturæ rationali sed positive. Et utrovis modo injustus.

NA M quod quidam hanc iniquitatem quæ secundum Augustinum sequeretur, se probè à Deo arceri posse suspicantur, si dicant hoc permissivè tantum fieri, sicut artifex sinit rubiginem in ferro ex quo cultrum fabricat, nullas in hujus sancti doctrina vires habet. Non enim solummodo Deum ista mala iustè inferre posse innocentibus negat, sed etiam posse permittere. Nam inde est istud in quæstionibus octoginta tribus: *Deus quovis homine optimo atque iustissimo longè atque incomparabiliter melior & iustior est. Iustus autem regens & gubernans universa, nullam penam cuiquam sinit immérito iniungi.* Inde illud in alia quæstione: *Si propterea gravia perpeti iustus Deus sineret, quia contra ordinem rerum à se dispositum nollet venire, nec ipse iustus esset, non quia dispositionem suam servare non vult, sed quia ita disposuit ipsam ordinem rerum, ut immeritis poenis iusti affligantur.* Quid aperius, quàm non posse Deum talem rerum ordinem sive puræ naturæ, sive alium quemcumque instituire, ut immeritis poenis aliquis affligatur? Inde & illud in Epistolis: *Demonstrandum est utique quomodo ista mala parvuli sine ulla sua mala causasse patiantur. Non enim dicta sunt, aut ista ignorante Deo fieri aut eum non posse resistere facientibus, aut iniuste ista vel facere vel PERMITTERE.* Inde illud contra Iulianum, cum eum ex iustitia Dei, ad abiiciendum puræ naturæ statum vellet adi-

A gere; *In mensura & numero & pondere disponens. Cui & oper. omnia Deus, neminem sinit mali aliquid imp. s. 90. perpeti quod non meretur.* Inde denique est illud adversus eundem Iulianum, cum enim blasphemare dixerit *martyrum Deum*, eo quod per puræ naturæ statum parvulis tanta mala innocentibus irrogaret, rationem reddit, quia *ipse est omnipotentissimus, qui grave iugum quo premuntur filij Adam ex die natiuitatis sue, procul dubio ab eis posset auferre, imò nec ullo modo illud imponeret.* **IMPONERE PERMITTET**, nisi peccata in eis cum quibus nati sunt inveniret. Ecce eadem omnino iustitiæ lege prohiberi Deum docet, ne ista mala vel aliquid mali infligat immeritis, & ne infligi aut imponi, aut perpeti sinat.

B Enimverò si rem istam suis momentis attente trutinemus, immerito videtur dici quod Deus in puris quæ dicuntur materialibus hominem condens, prædicta corporis & animi mala non inferat, sed permittat. Nam quamvis non sit opus, ut ista mala positivè Dei operatione fiant, quia privationes dumtaxat sunt, hoc ipso tamen quo materiam nemine omnino sive hominum sive Angelorum aliquo voluntatis motu causam aut occasionem aut ansam dante, talem ex nullo melioribus suâ liberrimâ voluntate deligit, ex qua huiusmodi mala naturali necessitate sequi debent, quicquid inde naturaliter, nullo libera voluntatis actu intercedente sequitur, hoc Deus

